

ACC. NR M. 12711: 1-4. Teol. dv.

Landskap: Blekinge Upptecknare: Bernett Gustafsson, Lund
Härad: Lister Berättare: Fru Jennie Westander, f. Nelson
Socken: Gammalstorp Berättarens yrke: _____
Uppteckningsår: 1953 Född år 1884 i Gammalstorp

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Kyrklouddor. s. 1-4.

LUF 88.

(se B. 19643 !
mg. nr. X:1:18:1-4.)

Skriv endast på denna sida

ACC. N:R M. 12711:1

1
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

KYRKKRYDDOR.

Det förekom när jag var ung att de gamla gummorna, det var mest dom, hade blad från någon välluktande växt med sig, när de gick till kyrkan. En del hade isop, en del mynta. Det förekom också ambrodd, något som var grön-grönt, en kort växt, som doftade väldigt väl. Mynta har jag inte sett sedan jag var ung i världen. Nu är det ingen, som odlar det. Då var det inte ovanligt i trädgårdarna.

Framför allt var det emellertid lavendel. Det skulle vara något som doftade. Det bars i handen. Det var en eller två grenar lavendel, ofta med knoppar på.

Psalmboken bars av fruntimmerna alltid på ett särskilt sätt, när de gick till kyrkan. De bar den så som konfirmanderna bar den vid konfirmationen. Det fick man lära sig då. Näsduken lades under i handen och psalmboken ovanpå. Av min bror fick jag en psalmbok vid konfirmationen, och så fick jag hemma en särskilt broderad näsduk till konfirmationen. Man vek näsduken så en hörna kom upp, så det broderade kom upp. Det var särskilda konfirmations-näsdukar, som köptes. Det stod på dom: "Minne från konfirmationen". Det var bara flickorna, som hade sådana och som bar psalmboken på det viset.

ACC. Nr M.12711:2.

2
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Sommartiden hade fruntimren lavendel med sig i kyrkan, på vintern hade de dosorna.

Vid kyrktagning eller vigsel hade de inga blommor med sig på den tiden.

Urtakvastar hade de ofta med sig, när de gick till Sandbäcks station till sista tåget på söndagen, det var flickorna, som hade med sig. De hade själva plockat en kvast med blommor, som de hade i näven, eller också satte de blommor på sig.

Någon gammal gumma hade urtakvast med sig till kyrkan, när jag var barn, men det försvann sedan.

Det var nejlikor, en kvast, så mycket som gick att ha i handen, och så bands en sytråd om.

Seden med lavendel försvann innan jag blev konfirmerad, men de gamla gummorna hade de alltfört. Men de yngre tog inte efter, så jag har aldrig själv haft något sådant blad med mig i kyrkan.

Luktdosa fick var kvinna vid sitt giftermål. De hade den mest till kyrkan, och då hade de den i sina fickor. Det var en liten gulaktig svamp i dosan, och på svampen droppade de eau-de-colg~~ne~~. Det var bara kvinnorna, som hade luktdosor, männen hade sina snusdosor.

Det var inga unga människor, som hade luktdosa med sig

ACC. N:R M. 12711:3.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

i kyrkan utan de var bara de gamla. Det var mest de litet mer välbärgade, de kostade litet, de där dosorna, en 10-15-20 kronor. Den gick bänken igenom, när den var framme. När min mor tog upp sin dosa, så skulle den gå till alla som satt ~~å~~ i den bänken. Det var mest vid gudstjänsten den användes, möjligen vid något annat tillfälle också.

Luktdosan gick under predikan, likaväl som under annan tid, den gick så tyst och lugnt, de öppnade och satte näsan i litet och så ~~xxx~~ gick den till nästa. Det hördes inte när den gick. Det blev många näsor i. Det var nog när predikan gått så långt att de började bli sömniga, som luktdosorna kom fram. Gubbarna tog till snuset, och gymmorna sina dosor.

Det är sextio år sedan det var så. För femtio år sedan var seden försvunnen. Det har inte förekommit något sådant på detta århundrade. En bror till mig gifte sig år 1900, och det var aldrig tal om att han skulle ge sin kvinna någon dosa då. Då var det bortlagt.

En del hade mera avlånga silverdosor, något lägre än den jag har kvar efter min mor, de var så långa att det kunde ligga två sockerbitar i rad i dom.

Riksdagsmannafurun i Gammalstorp hade en dosa lik den min mor hade. Min mors var köpt i Karlshamn, hon var född i Skörsemo, far i Eskemo. De bodde som nygifta i ett hus

Ydson fotografierad, se bif. foto B. 19643 (neg. nr. X: 1:18:1-4.)

ACC. N:R M. 12711:4

här på Målen, uppe på backen, till höger. Hon berättade hur hon gick till Karlshamn fram och tillbaka härifrån, det var fyra mil fram och tillbaka.

När någon for till sta'n, så skickade hon bud efter luktvatten. Jag konfirmerades 1899, då hade hon luktdosa med sig, men hon har ej haft luktdosa sedan dess, skulle jag tro. Det var sista gången.

Några särskilda flaskor med luktvatten hade de inte med sig till kyrkan, de hade svampen i sina dosor, och hade de ingen dosa, så kunde de ösa på näsduken och ha med sig. Det var många som gjorde. Gummorna hade stora, hemvävda näsdukar, som veks ihop på ett särskilt sätt.

Karameller minns jag en del hade med sig, i en strut. Det var också bara de äldre, som hade det. De hade fickor i sina väldigt rynkade kjolar, där de stoppade ner karamellerna, polkagrisar eller sådant.

Vid kyrktagningen bjöds inte på något särskilt vid kyrkan. Inga karameller förekom särskilt då.

4
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV